

Prologas

— Mama, man šalta.

— Tai praeis.

Šešiametė drebėjo. Ji turėjo užsimauti pėdkelnes, bet namie buvo taip šilta! Kaip įmanoma prieš išeinant nuspėti, kad po kelių minučių lauke pasidarys taip šalta?

Ypač kai ilgai nejudi.

— Gal galime eiti namo?

— Ar tau nepatinka mūsų išvyka?

— Ant akmenų kieta.

— Tai praeis, — pasakė mama, bet mergaitė suabejojo.

Rytoj ant viso jos kūno tikrai bus mėlynių.

— Tiesiog gulėk.

— Ar dar ilgai?

— Kol pasakysiu.

Mamos balsas drebėjo taip, tarsi jai irgi būtų šalta, bet norėtų išsидуoti. Tiesą sakant, jis keistai skambėjo visą dieną. Tikriausiai mama vėl buvo ligoninėje ir sužinojo blogų naujienų. Kai pirmą kartą buvo kelioms savaitėms pradingusi ir jai slinko plaukai, ji kalbėjo irgi keistai. Atrodė, vienu metu mama ir liūdna, ir įsiutusi. Galbūt ji taip pat jautė vibracijas, pereinančias į krūtinės ląstą ir balso stygas?

— Mama? — paklausė mergaitė, būdama tikra, jog virpesiai kūne nėra tik įsivaizduojami.

— Taip?

— Girdžiu keistą garsą.

— Nekreipk dėmesio.

Tačiau kaip nekreipti? Jau visą pusvalandį nieko nevyko,

tik rankos ir kojos darėsi vis labiau svetimos, atrodė, jos nepriklausė kūnui — tokios šaltos ir sustingusios buvo. Palaukusi dar valandėlę ji tarė:

— Garsas. Jis vis stiprėja.

— Nebijok. Tiesiog gulėk toliau.

Mama paėmė jai už rankos. Bet ne taip kaip anksčiau. Greičiau taip, kaip liečiami daiktai. Savininkiškai.

Ji tamsoje atsigręžė į motiną, kuri taip pat stebeilijosi į ją. Mėnulio šviesa krito mamai į akis, ir mergaitė pamanė, kad mato jose savo atspindį. Pirmomis akimirkomis mažylė nebūtų galėjusi pasakyti, kas ją labiau baugina, — tai, ką išvydo mamos veide, ar tai, ką ji pasakė.

— Tu negali pamiršti vieno dalyko.

— Kokio, mama?

— Tu atsiradai iš manęs. Iš mano kūno ir kraujo.

Nakties speigas ir šaltis mamos akyse susiliejo į bauginančią visumą. Mergaitė norėjo nususukti, bet nepajėgė. Atrodė, kad mamos vyzdžiai — magnetai, kurių energija pritraukia jos žvilgsnį.

„*Kur pradingo tavo meilė?* — norėjo paklausti ji. — *Su kuria anksčiau žvelgdavai į mane?*“ Dabar motinos akys panėšėjo į užšalusį ežerą. Vibracija jas blaškė — ji klaidžiojo jų kūnais. Tada mama įsakmiai tarė:

— Užsimerk! Kad ir kas nutiktų, atsimerk tik tada, kai aš pasakysiu.

Apimta baimės mergaitė pakluso. Nes mamos akyse išžvelgė dar kai ką, ko nenorėtų matyti daugiau niekada gyvenime.

Jos tylėdamos gulėjo viena greta kitos. Triukšmas garsėjo, vibracija darėsi vis nemalonesnė.

Mama vienu atokvėpiu įsakmiai sušuko:

— Niekada nepamiršk — tu ir aš, mes esame vienodos.

Vienas ir tas pats žmogus!

Ji išrėkė šiuos žodžius, nors jos gulėjo labai arti viena kitos. Taip reikėjo dėl triukšmo ir vibracijos. Tuo metu viskas aplink ėmė atrodyti taip grėsminga, kad mergaitė nepakluso mamos nurodymams ir atmerkė akis. Ji įsistebeilijo į dangų, kuris dabar buvo daug šviesesnis nei prieš kelias minutes, kai jos atsigulė lauke.

— Mama? — ji atsigręžė į motiną, bet nebepajėgė atpažinti jos veido — mergaitę kažkas stipriai akino.

Norėjo rėkti, bėgti ir verkti — viską daryti vienu metu.

Tačiau beveik viskam buvo per vėlu.

Buvo pernelyg sustingusi, kad galėtų atsikelti. Šalti bėgiai, ant kurių gulėjo, paralyžiavo rankas ir kojas, o per tamsą į jas atidundančio prekinio traukinio priekiniai žibintai jau buvo per arti.

1 skyrius

PO 27 METŲ
HANA HERBST

Ramu.

Pernelyg ramu.

Tokiu laiku Hana paprastai girdėdavo gatvėje besijuokiančius ir krykštaujančius vaikus, — bent jau tada, kai pasisekdavo rasti automobilio statymo vietą netoli Cvergenvaldo vaikų darželio. Kartais jai tekdavo apsukti kelis ratus aplink kvartalą, kol atsirasdavo laisva vieta, nors dauguma gyventojų turėjo garažus savo sklypuose greta vilų. Tačiau piko valandomis, kai į netoliese įsikūrusias sporto aikšteles grūste grūsdavosi futbolininkai ir kaimyninės Valdorfo mokyklos mokiniai laukdavo atvykstančių jų pasiimti tėvų, turtingame Vestende galėdavo susidaryti spūstys antroje juostoje kaip Kotbuserio gatvėje. Bet šiandien Hana anksčiau atvažiavo pasiimti Paulo ir galėjo pasidžiaugti dideliu automobilio statymo vietų pasirinkimu tiesiai priešais plokščiastogį evangelikų vaikų darželio pastatą.

Pasirodė keista, kad vartai nebuvo tinkamai uždaryti. Hana sunerimusi griebė sau už gerklės. kažkas čia buvo ne taip ir tas kažkas, rodė, uždėjo jai ant kaklo savo šaltus pirštus.

Jai dar nė karto nebuvo pavykę įžengti į vaikų darželio kiemą iš anksto neįvedus slaptažodžio. Visi laikėsi šios saugumą užtikrinančios atsargumo priemonės ir įeidami bei išeidami palūkėdavo, kol signalas nustodavo zvimbti ir vartai patikimai užsidarydavo, kad nė vienas vaikas neišbėgtų į gatvę.

O gal jie išvykoje?

Tačiau tokiu atveju vadovė Mirta būtų ką nors pasakiusi, kai iš ryto Hana jai papasakojo apie didžiąją dieną. Ji ketino su visa šeima važiuoti į Drezdeną, kur turėjo vykti Richardo naujų paveikslų parodos atidarymas. Dėl to jie kiek ankstėliau iš mokyklos paėmė ir Kirą — Richardo dukrą iš pirmosios santuokos.

Tyla pasitiko ir tada, kai pravėrė į prieškambarį vedančio koridoriaus duris. Hana išstudijavo skelbimus darželio prieangyje ir rado informaciją apie naują praktikantą Volfą Šlagmaną, kuris norėjo, kad vaikai jį vadintą Vole. Greta jo nuotraukos kabėjo lapelis su pranešimu apie atnaujintą priėmimą į ankstyvojo muzikinio lavinimo grupę. Plaukimo pamoka darželinukams numatyta tik rytoj. Šiandienos plane nieko ypatingo nebuvo.

Hana atidarė kitas duris — į drabužinės zoną. Keliolika mažylių čia buvo daugiau ar mažiau tvarkingai pasikabinę striukes, persirengti skirti drabužiai laukė sukrauti skyreliuose, o po jais stovėjo batukai.

Čia tylą baigėsi. Bet nematoma kilpa dar stipriau užveržė kaklą. Ji dar niekada vaikų darželyje nebuvo girdėjusi garsų, kurie dabar skverbėsi į ausis. Jie nederėjo ten, kur vaikai turėjo būti linksmi. Žinoma, pasitaikydavo pykčio priepuolių, kūkčiojimo ir ašarų, pavyzdžiui, kai kuris nors mažylis suklypdavo ir susimušdavo kelį. Tačiau kas turėjo sukelti šį nenutrūkstamą šnypštimą, kuriame, atidžiai įsiklausius, buvo galima išskirti mažiausiai tris skirtingus garsus: šnabždesį, verksmą ir kūkčiojimą?

Perėjusi drabužinę Hana patraukė į pačią vaikų darželio širdį, atidarė paskutines duris, išvydo beprotybės apimtą įkaitų pagrobėją ir tą pačią sekundę išgirdo jo balsą.

— Pasakyk, kuris tai buvo? — rėkė jis. — Kitaip nudėsiu juos abu!

2 skyrius

Maždaug dvidešimt penkerių metų labai liesas vyras stovėjo viduryje daugiafunkcio kambario, esančio tarp grupių patalpų ir virtuvės. Šiuo metu ten turėjo būti pietaujama. Ore sklandė bulvių su rozmariniais ir avinžirnių kvapas. Ant mažų staliukų stovėjo pilnos lėkštės. Vaikai, užuot iš jų valgę, tupėjo prie pianino, kur gūžėsi Mirta ir Ania. Abi klūpodamos tiesė į šonus rankas ir taip bandė apsaugoti mažuosius.

Štai iš kur sklido šnabždesys.

— Nežiūrėkit į jį, nususukite, žiūrėkit į grindis, — tyliai kalbėjo jos mažyliams į ausis, o pačios vos drįso pažvelgti į viršų.

Įkaitų grobikas stovėjo patalpos viduryje — toje vietoje, kur gruodžio mėnesį visada statoma Kalėdų eglutė. Jis turėjo pasičiupęs du vaikus — abiem rankomis laikė juos už apykaklių.

Smegenų žagsėjimas, — taip Hana vėliau savo vyrui Richardui apibūdino pulsavimą galvoje, kurį pajuto pamačiusi, koks pavojus gresia mažylių gyvybei. Atrodė, kad po kaukolės skliautu nevienodais intervalais trūkčioja milijardai ląstelių ir kiekvienas trūktelėjimas nutraukia minčių srautą.

Mergaitė, atsidūrusi grobiko rankose, buvo... *būtent...* Samira — tamsiaplaukė žaliomis žaižaruojančiomis akimis, visada pasipuošusi plaukų juoste. Šiandien juostelė buvo raudona, deranti prie suknelės su peliuku Mikiu. Tai ji kūkčiojo ir rauduoja širdį veriančiu balsu.

Šalia stovintis berniukas tylėjo, nors pagrobėjo ginklo vamzdis buvo įremtas į smilkinį būtent jam. Kitaip nei Samiros, berniuko vardo Hanai nereikėjo prisiminti. Nes tai buvo Paulas. Jos penkiametis sūnus.

3 skyrius

— O, Dieve, — beveik be garso ištarė Hana, o nematomos rankos taip sugniaužė kaklą, kad ji vos begalėjo įkvėpti oro.

Niekas neatkreipė į ją dėmesio. Nei auklėtojos, nei Paulas, nei ginkluotas įkaitų grobikas.

— Kas iš jūsų papasakojo šį melą? — suriko jis kažkur į patalpos gilumą.

Hana pajuto, kaip iš galvos fiziškai bando išsiveržti minčių srautas.

Aš jį pažįstu. Aš ką tik jį mačiau.

Volfo — „galite mane vadinti Vole“ — veidas, iškreiptas grimasos, atrodė beveik nepanašus į tą, kurį ji ką tik apžiūrinojo skelbimų lentoje kabančioje nuotraukoje iš įsidarbinimo anketos.

///

Jau po kelių valandų internetinės naujienų svetainės pasakos tai, kas laikraščiuose atsidurs tik kitą dieną, — kaip ginkluotas „žudikas“ įsibrovė į vaikų darželį ir elgėsi ten tarsi amoko apimtas beprotis.

Kas bijo pamišėlio Volio? — vėliau išdrįs antraštėje paklausti redaktorius.

Volfą Šlagmaną-Volę kažkuris vaikas, — niekas niekada nesužinos kuris, — apkaltino, kad tas jį nederamai lietė supdamas sūpynėse. Tai nutiko prieš kelias dienas. Darželio vadovybė sustabdė praktikanto įgaliojimus, kol bus ištirtas įvykis, tačiau, deja, ne tik pamiršo nuo informacinės lentos nuimti skelbimą,

bet ir paliko balso pranešimą jo telefone. Jį išklausė netrukus gimdyti besiruošianti Volės žmona. Kadangi jų santuoką jau ir taip buvo ištikusi krizė, atsirado dar viena dingstis būsimą tėvelį išmesti iš bendro buto. Tuo pat metu žmona paskleidė gandą tarp savo draugų, o jis galų gale pasiekė profesinę mokyklą, kurioje Volė buvo bebaigiantis socialinio pedagogo mokymo programą. Pamestas ir apšmeižtas jis pasijuto priėjęs liepto galą tiek asmeniniame gyvenime, tiek profesinėje srityje. Niekas neišsiaiškina, ar Volė tikrai nederamai lietė vaiką. Bet nekilo nė menkiausių abejonių, kad žmogus, taip stipriai linkęs į perdėtą agresijos proveržius, niekada nebegalės dirbti su vaikais. Aki vaizdu, jis turėjo liguistą polinkį smurtauti, o pyktis apakino ir atėmė gebėjimą priimti protingus sprendimus. Samira ir Paulas nebuvo sąmoningai pasirinkti įkaitais. Mažyliams tiesiog nepasisekė ir jie pirmi atsidūrė jo rankose.

Paulas.

Sūnus žiūrėjo į tą pusę, kur stovėjo Hana, tačiau jo žvilgsnis stebeilijosi tolyn pro ją. Tarsi apsvaigęs. Ji linktelėjo jam ir papurtė galvą. Ne per stipriai, nes nieku gyvu nenorėjo patraukti pagrobėjo dėmesio.

Gerai. Jis mato mane.

Hana pasitelkė neverbalinį bendravimą. Jos geriausia draugė Telda kartą sakė, kad Hanos gebėjimas bendrauti su arti esančiais žmonėmis nenaudojant balso stygų prilygsta telepatijai. Nors tam reikėjo ir jautraus pašnekovo — tokio kaip Paulas, su kuriuo Hana reguliariai praktikavosi nuo tada, kai sūnus ėmė domėtis mamos profesija.

„*Aš tave apsaugosiu!*“ — davė jam signalą, du kartus stipriai suspausdama vokus ir tik po sekundės vėl atsimerkdama.

„Mama, ką tu iš tiesų dirbi?“ — maždaug prieš metus pirmą kartą paklausė Paulas, ir Hana atsakė: „Aš skaitau veidus.“

Jis atkišo vasariškomis strazdanomis nubertą nosytę ir šelmiškai šypsodamasis paklausė: „Na, ir ką perskaitai manajame?“

„Džiaugsmą, smalsumą... ir kad tavo kambarys vėl atrodo kaip mūšio laukas!“

Paului buvo neseniai sukakę ketveri, ir jau tada jis norėjo žinoti tiksliau. Ir Hana paaiškino. Kad ji, mimikos rezonanso ekspertė, atkreipia dėmesį į menkiausius veido raumenų pokyčius. Į lūpų ir smakro, akių ir nosies, antakių ir kaktos judesius. Į mikroišraiškas, kurių žmogus nepajėgia valdyti net po daugybės treniruočių ir kurios pradingsta greičiau nei per akimirką.

„Taip atpažįsti, jeigu kažkas meluoja?“

„Arba bijo, bjaurisi, jaučia džiaugsmą ar liūdesį.“ Arba yra apimtas bejėgiškumo, bet kartu ir pasiruošęs pulti. Kaip šią akimirką Volė. Hana išvelgė suvokimą, jog jis nebeturi ko prarasti. Tai buvo pavojingiausia.

„Mikikozanso? — pakartojo Pauliukas. — Kam reikia tokių nesąmonių?“ Sūnus sukikeno, kai Hana per marškinėlius pirštu bakstelėjo bambą ir pavadino jį įžūliu nykštuku. Ji tai darydavo gerokai per dažnai vien dėl to, kad berniuko kikenimas atrodė toks mielas tarsi kūdikio juokas — tyras, su pasikrykštavimais.

„Be kita ko, aš dirbu policijai ir teismams. Kartais jie tiksliai nežino, ar žmogus tikrai blogas. Tada aš būnu šalia, kai su juo kalbasi, ir įsitikinu, ar jo veido išraiška atitinka tai, ką jis sako ir daro.“

Dėl Volės abejonių nekilo. Visi požymiai derėjo tarpusavyje. Trūkčiojanti antakių vidinė pusė — bejėgiškumas. Skvarbus žvilgsnis — įniršis. Jis galėjo bet kurią minutę prasiveržti. Nedaug trūko — ir vaikas būtų nutraukęs kelias gyvybes. Vienintelis klausimas — kieno pirmiausia?

Paulo ar Samiros?

Ji turėjo derėtis. Nedelsdama!

— Ei! — sušuko Hana, ir dabar buvo pastebėta.

Pagrobėjas trumpai pažvelgė į ją, o Pauliuko akys ilgiau žiūrėjo į motiną.

Gerai. Šitaip gerai.

— Atsimink, ką tau sakiau, — be garso, vien tik lūpomis pasakė ji ir smiliumi palietė smilkinį. — Atsimink!

Paulas sunkiai kvėpavo, tačiau linktelėjo. Iš mamos akių perskaitė, ką ji norėjo pasakyti. Richardas manė, jog tam dar per anksti, bet Hana tikėjo, jog vaikams niekada ne per anksti mokytis empatijos. Iš esmės mimikos tyrinėjimas yra ne kas kita kaip empatija — jis moko perprasti oponento jausmus, net kai jis nieko nesako. Taigi, Richardas išmokė Paulą važiuoti dvi-račiu ir fotografuoti, o Hana įdiegė jam kūno kalbos skaitymo pagrindus.

„Ko mes išmokome?“

Paulas vėl linktelėjo. Jis suprato. Perskaitė jos žvilgsnyje. Hana dėkojo Dievui, kad taip anksti pradėjo lavinti jo pojūčius.

Ji parodė į savo akis, tada — į Volę.

Taip, būtent. Žiūrėk į jį! Nenukreipk žvilgsnio! Ieškok akių kontakto!

Pirmoji pamoka. Nuoširdumas! Užmegzti akių kontaktą.

Hanos nuomone, gyvenime toliausiai nuveda tiesa. Ir ją atpažįstame ne iš žmonių žodžių, o iš veido išraiškų.

„Nieko nėra nuoširdžiau, kaip atlaikyti žvilgsnį ir kartu atvirai parodyti savo jausmus.“ Tokią tiesą ji įdiegė Paului. Kalbantis su draugu, vėliau — bendraujant su mokytoja, o kai ateis laikas — per pirmąjį pasimatymą. Mokydama Pauliuką Hana galvojo apie visas šias situacijas.

Bet ne apie kovą dėl gyvybės vaikų darželyje.

Taip, šitaip gerai. Būtent taip.

Hana pamatė, kaip Paulas truktelėjo vyrą už marškinių rankovės, ir jos širdis ėmė daužytis į krūtinės ląstą tarsi kumštis į kambario duris.

— Ei?

Volė pažvelgė žemyn į jos sūnų. Pistoletą laikė nukreipęs tiesiai jam tarp akių. Bet Paulas vis tiek nepadarė klaidos. Jam pavyko tai, ko nesugebėjo Samira. Iš mergaitės akių plūdo ašaros, o kūnas reguliariai purtėsi nuo kūkčiojimo. Eilinis žmogus, taip apakintas emocijų, kaip tuo metu buvo Volė, tokią reakciją galėjo suvokti ne tik kaip mirties baimę, bet ir kaip kaltės požymį. Paulo mimika — priešingai — atrodė tarsi nekalto angelo. Jis buvo liūdnas, išsigandęs, bet nuoširdus. Kadangi berniukui pavyko atlaikyti hipnotizuojantį ir veriantį beviltiškoje padėtyje atsidūrusio ir įniršusio vyro žvilgsnį, šis apsisprendė. Sprendimas nebuvo sąmoningas. Labiau intuityvus, bet auklėtojas patikėjo Paulu, kai berniukas pasakė:

— Vole, aš nieko nepadariau.

Ar aš būčiau susitaikiusi su jos mirtimi? — ir praėjus ke-
leriems metams prisimindama šį įvykį klausdavo savęs Hana. Ar ji aktyviai padėjo tik vienam vaikui? Ar naudodamasi turimomis žiniomis apie mimiką padėjo savo sūnui atrodyti labiau nekaltam už kitą mažylę? Kad audra praslinktų pro Pauliuką ir kulka smigtų ne į jo, o į Samiros galvą?

Nuo tos akimirkos visas Volės pyktis nukrypo būtent į ją. Jis paleido Paulą, tačiau berniukas nenubėgo šalin, nors Hana rankos mostu pakvietė jį pas save. Tada sušuko, kad jis ateitų, bet sūnus liko stovėti. Dabar jis stebeilijosi ne į pagrobėjo akis, o į pistoletą, kurį, atlikęs greitą judesį, Volė įrėmė Samirai į smilkinį.

Hana negirdėjo, kaip nusileido gaidukas. Negirdėjo ir šū-

vio. Tačiau ant vinilo laminatu išklotų grindų staiga ėmė didėti kraujo bala.

Kas nutiko, paaiškės vėliau. Ir iš kur atsirado kišeninis peilis, kurio Paului niekada nebuvo leidžiama imti iš Richardo rašomojo stalo stalčiaus ir juo labiau — neštis į darželį.

„Aš norėjau su Mareku drožinėti medieną“, — vėliau, pildant protokolą, paaiškino Paulas.

Bet jis pasinaudojo pirma pasitaikiusia akimirka: kai tik Volė liovėsi juo domėtis, suvarė geležtę pagrobėjui į šlaunį. Taip paskutinę akimirką išgelbėjo Samirai gyvybę. Mergaitė jau buvo saugi savo namuose, o tuo metu Firchovo ligoninėje medikai tebekovojo už auklėtojo gyvybę.

Vinilines darželio grindis nebuvo sunku išvalyti. Jau kitą rytą nebeliko nė menkiausių prisiminimų apie dvasiškai pakrikusį nusikaltėlį, kuris vos nenušovė vaiko.

Kraujas liejosi tik Hanos prisiminimuose.

Laikui bėgant siaubingi reginiai palaipsniui darėsi nebe tokie šiurpūs. Bet prireikė dar septynerių metų, kol jie liovėsi persekioti Haną sapnuose.

Ir tik todėl, kad juos pakeitė dar baisesnio košmaro, naktį iš spalio dvyliktos į tryliktą įvykusio Herbstų namuose, vaizdai.

4 skyrius

PO SEPTYNERIŲ METŲ

HANOS, RICHARDO, PAULO IR KIROS HERBSTŲ NAMAI

NAKTIS IŠ SPALIO DVYLIKOTOS Į TRYLIKŲ

Serijinis žudikas kartą pasakė, kad nužudyti žmogų lengva. Sunkiausia — gyventi, kai slegia šis poelgis.

Pažiūrėkime, ar tai — tiesa.

Pirmasis dūris į širdį pareikalavo beveik antžmogiškų pastangų. Net jeigu viskas įvyko akimirksniu ir Kira nieko nesuprato. Pasigirdo tik paskutinis penkiolikmetės atodūsis.

Tada atėjo jos tėvo eilė. Jo mirtis buvo triukšmingesnė. Bet tylą, įsiviešpatavusi po paskutinio atodūσιο, atrodė labiau kurtinanti negu agonija.

Miegamojo tamsoje pasklido geležies kvapas. Nuo jo sulipo nosies plaukeliai. Mėnulio spinduliai, užklydę pro pirmo aukšto langus, nusikaltimo vietą užliejo gyvsidabrio spalvos spindesiu, nupiešė šokančių šakų šešėlius ant šviesaus kilimo, kuris beinant į koridorių godžiai gėrė nuo peilio lašantį kraują.

Kaip linksmai atrodė durys į antrąjį vaikų kambarį. Apklijuotos žalia kreidinės lentos plėvele, o ant jos juodu nenusivalančiu žymekliu parašyta:

*Nuo mano dvyliktojo gimtadienio galioja reikalavimas
belstis.*

Pasirašo: Paulas.

Taigi. Jau vėlu, o žudymas reikalauja daug jėgų.

Nuoširdus žiovulys nustelbė tylų atsiveriančių tamsaus vaikų kambario durų girgždėjimą. Ten buvo galutinis šios nakties tikslas.

5 skyrius

SPALIO 13

ŠIANDIEN

„Mirtys gaisruose yra mirtys nuo dūmų.“

Ji pabudo šiam sakiniui skambant galvoje ir nevalingai ėmė per nosį stipriai traukti orą. Tarsi norėtų įsitikinti, jog pastatas neskendi liepsnose ir į jos kambarį nesiveržia dūmai.

Bet nieko panašaus nebuvo. Nei degėsių kvapo, nei dūmų, besiskverbiančių pro plyšį po durimis dešinėje, virš nusidėvėjusios kiliminės dangos, kadaise tikriausiai buvusios kreminės ir labai purios, o dabar panašesnės į purviną durų kilimėlį — pilkos ir numindžiotos daugybės kojų.

„Per gaisrą žmonės dažniausiai žūva ne nuo liepsnos. Jie uždūsta nuodinguose dūmuose.“

Dabar ji viską matė aiškiai: matinio stiklo lempą, primenančią seną salotų dubenį, nerūpestingai prisuktą prie tinkuotų lubų. Dėmėtų kaip lovatiesė, ant kurios gulėjo ir kurios spalva beveik nesiskyrė nuo šalia kabančių užtrauktų užuolaidų. Tentai iš rudos medžiagos, storiu prilįgstančios paltiniam audklui, visiškai nepraleido saulės spindulių, taigi ji nežinojo, ar lauke tamsu, ar per užuolaidas tiesiog neprasiskverbia šviesa. *O gali būti*, — ir tai buvo tik viena iš daugelio ją kamuojančių minčių, — *kad už jų visai nėra langų.*

Galbūt užuolaidos butaforinės, kaip ir plastikinės orchidėjos vazoje ant komodos. Vis dėlto televizorius greta — tikras. Jis veikė ir skleidė keistus monotoniškus foninius garsus, tačiau ji

įrenginį labiau suvokė kaip vienintelį šviesos, o ne informacijos šaltinį. Televizoriaus ekranas per mažas, kad būtų galima žiūrėti gulint lovoje. Norėdama pamatyti, kas rodoma, ji turėjo pakelti galvą, o tam kol kas nesukaupė pakankamai jėgų. Geriausia būtų, jeigu atsisėstų lovoje bent jau dėl šėlstančios kraujotakos. Bet jai nepavyko to padaryti dėl paprastos priežasties — judesius ribojo kabelių dirželiai, kuriais buvo pririšta.

Jos lovos galvūgalis aptrauktas purvinai pilkos spalvos sintetinė oda. Pačiame viršuje išlenktas nerūdijančio plieno vamzdis. Gal jis reikalingas dėl optinių priežasčių, o gal ir tam, kad ant čiužinio nekristų galvūgalyje sustatyti daiktai. Nesvarbu, kokia pirminė paskirtis, bet kažkas šį vamzdį panaudojo jai pririšti ir taip stipriai užveržė kabelių dirželių kilpas, kad ji negalėjo išilgai vamzdžio pritraukti rankų vienos prie kitos. Dėl to gulėjo nukryžiuoto Jėzaus poza — galva ant čiužinio, o rankos abiejose pusėse iškeltos maždaug per pusmetrį virš viršutinės kūno dalies.

„Vienai viena užsidedusi šiukšliadėžė su biuro popieriais gali paskleisti kelis tūkstančius kubinių metrų dūmų.“

Matyt, per televiziją rodė reportažą apie priešgaisrinę saugą tarp savo keturių sienų. Buvo kalbama apie dūmų detektorius, vidutinišką ugniagesių atvykimo trukmę ir apie fenomeną, kai liepsnas išvydęs žmogus taip jomis susižavi, kad praranda brangų laiką ir tarsi užhipnotizuotas stebi griauinančią jų galią, užuot tučtuojau iškvietęs pagalbą.

„Padėkit!“ — dabar sušuko ji. Nors ir mintyse.

Neprištomis kojomis nusispaudė lovatiesę, tarsi tai daryti būtų kokia nors prasmė.

Tačiau kas iš viso tokioje situacijoje turėjo prasmę?

Atsibusti nežinomoje vietoje pririštai prie svetimos lovos nepažįstamoje aplinkoje, kuri atrodė tokia beveidė ir lengvai

pakeičiama, kad tikriausiai tai buvo pigaus viešbučio kambarys. Aiškiu ir visiškai neapsiblaususiu žvilgsniu ėmė tyrinėti daiktus: audiniu aptrauktą toršerą, tamsaus medžio plokštes ant sienų, miško takelį vaizduojančią akvarelę šalia durų, tikriausiai vedančių į vonios kambarį. Ji matė viską, bet vis tiek jautėsi netekusi orientacijos, lyg stovėtų viduryje nuodingo rūko debesies, kuris — ir dar viena niūri mintis — nuo šiol visur judės kartu, net jeigu jai kada nors pavyks išsilaisvinti iš kabelių dirželių. Nuodingi dūmai užpildė ne aplinką — ji tai suprato vos užmerkusi akis. Akimirksniu apėmė jausmas, jog ji klaidžioja savyje. Užmaršties rūkas (būtent taip jį nuo šio momento pavadino) tvyrojo viduje ir skandino protą.

Smaugia mano sąmonę!

Iš perdžiūvusios gerklės išsiveržė gergždžianti, baimės kupina aimana, dingtelėjus siaubingam suvokimui, kad ji bejėgė bei nesaugi ne tik fizine, bet ir psichologine prasme.

Užsimerkė ir pamėgino prisiminti, bet vėl viską užpildė užmaršties rūkas. Jautėsi nelyginant automobilio vairuotoja, vis lėčiau riedanti per tirštą miglą, nes viskas aplink atrodo reliatyvu — priekyje važiuojančio automobilio užpakaliniai žibintai, neryškūs šešėliai abipus kelio, kurie gali būti bet kas: medžiai, apsauginiai atitvarai ar apvirtę automobiliai. Šį tą įmanoma matyti, tačiau kad ir kaip stengtumeis, kad ir kaip stipriai prisimerktum, vis tiek nežiūri daugiau, nei gali nuspėti. Lygiai taip pat klostėsi ir minčių kelionė. Ji žinojo, kad kažkur neįžvelgiamoje dūmų tirštumoje slypi prisiminimai, kas ji ir kaip čia atsidūrė tokios būklės: basa, apsvilkusi tik šiurkščius medvilninius naktinius marškinius, paslėpta viešbučio kambaryje. Kamuojama skausmų, visomis kryptimis sklindančių iš nežinia kokios kūno vietos, kurios kol kas nepavyko nustatyti.

Kuo įnirtingiau stengėsi išlaisvinti prisiminimus iš nepermatomos rūko marškos, tuo labiau atrodė, kad tolsta viskas, kas ją apibūdino kaip asmenį: vardas ir pavardė, amžius, profesija, šeimos padėtis, kilmė...

Nežinau, kas aš ir kur esu. Žmogus ar daiktas, — galvojo ji, ir jeigu ne balsas, kuris taip maloniai ir raminausiai kalbėjo iš televizoriaus, tikriausiai būtų praradusi paskutinį inkarą, laikantį ją įsikibusią į realybę, ir išplaukusi į atvirą užmaršties jūrą.

„... mes nutraukiame rodomą programą ir jungiame tiesioginę transliaciją iš Berlyno policijos spaudos konferencijos.“

Televizijos diktorius padarė pauzę, ir ji išgirdo cypimą bei gurgždėjimą, tarytum kažkas būtų užsukęs vandens čiaupą. Tą pačią akimirką nutilo iš televizoriaus sklidęs triukšmas.

Ji pažvelgė kairėn — į duris, už kurių numanė esant vonios kambarį. Tada pabandė į tą pačią pusę pasukti kūną, tačiau teko surikti ir pasiduoti.

Net menkiausias judesys lovoje į šoną sukėlė aštraus deginančio skausmo bangą, kuri lyg liepsnos liežuviai sklido nuo kirkšnies aukštyn.

Po velnių, aš radau ugnies šaltinį.

Kairėje, virš klubo, kiek žemiau šonkaulių.

Ar būtent ten degė liepsnos, iš kurių į jos smegenis kilo mintis temdantys dūmai?

Užmaršties rūkas?

Ji nužvelgė savo kūną. Pamatė iškilimą po naktiniais marškiniais.

Kas, po velnių?..

Atrodė, ten yra atvira žaizda, o iškilimas po naktiniais reiškė ant jos uždėtą tvarstį. Matyt, jai nebuvo duota pakankamai vaistų nuo skausmo. Kai vėl išsitiesė ant lovos, pervėrė pragariškas skausmas.

„Laba diena, ponios ir ponai. Dėkoju, kad taip gausiai susirinkote. Visų pirma šia konferencija mes nesiekiamo įbauginti gyventojų, bet vis tiek laikome savo pareiga įspėti plačiąją visuomenę apie Lucą Blankentalį, žinomą pravarde Chirurgas.“

Ji pakėlė galvą ir televizoriaus ekrane išvydo liesą vyrą įdubusiais skruostais, o po juo — užrašą: „**Kriminalinės policijos vyriausysis inspektorius Filipas Štoja**“.

Gerai, skaityti aš galiu. Esu suaugusios moters sužalotame kūne, pririštame prie viešbučio lovos, — ji sujungė keletą fragmentų iš to, ką iki šiol sužinojo apie save.

„Vakar vakare Blankentaliui pavyko įvykdyti sensacingą pabėgimą iš Bucha kalėjimo klinikos Pankove. Penkiasdešimt septynerių vyras puikiai geba manipuluoti, todėl jis — labai pavojingas nusikaltėlis, kuriam niekas — mes to primygtinai prašome — neturėtų stoti skersai kelio. Jeigu pamatysite jį, nevaidinkite didvyrių. Nekelkite sau pavojaus, o nedelsdami paskambinkite policijai. Čia yra naujausias Blankentalio įrašas.“

Ji pamėgino pririštomis rankomis prisitraukti tiek, kad jeigu ir ne atsisėstų vertikaliai, tai bent gulėdama galėtų atremti galvą į lovos galinę dalį. Skausmas vėl pabandžius pakeisti kūno padėtį buvo beveik nepakeliamas. Atrodė, toje vietoje, kur spėjo esant tvarstį, į odą susmigo plėšrūno nagus primenantys pirštai ir draskė gyvą mėsą it dovanų pakavimo popierių.

Vis dėlto sąmonės neprarado ir dabar galėjo geriau įsiziūrėti į pabėgusio nusikaltėlio nuotrauką, kuri, išskyrus akcijų kursų lentelę dešiniajame ekrano kampe, užėmė beveik visą televizorių.

Matė tik bėglio galvą, bet jeigu portretą pavyktų papildyti, nenusistebėtų visame ekrane išvydusi šeštąją dešimtį įpusėjusį vyrą, stovintį burinėje jachtoje, tvirtomis rankomis įsikibusį į šturvalą, ryškų, šiek tiek didoką smakrą atkišusį į gaivų vėją, ant raukšlėtos kaktos besidraikančiais žilais, ties sprandu šiek tiek banguotais plaukais. Jeigu jai būtų reikėję tik pažiūrėjus į

atvaizdą trimis žodžiais apibūdinti ieškomą asmenį, tie žodžiai būtų *rimtas, sportiškas ir pasitikintis savimi*. Vyriausiasis Berlyno žmogžudysčių skyriaus tyrėjas rado tris skirtingus apibūdinimus, prasidedančius ta pačia s raide: „Lucas Blankentalis yra sunkus nusikaltėlis, sociopatas ir sadistas.“

Kameros tiesiogiai transliuotas vaizdas pradingo — jį pakeitė konferencijų stalas, pastatytas sporto salę primenančioje patalpoje ant scenos, prieš kurią stovėjo mažiausiai dvi dešimtys žurnalistų.

„Jam pavyko nebaigus bendrojo lavinimo mokyklos, o ką jau kalbėti apie medicinos studijas, dirbti gydytoju keliose skirtingose ligoninėse ir netgi užimti vyriausiojo chirurgo pareigas privačioje klinikoje Potsdame. Jis suklaidino dešimtį ekspertų, tačiau labiausiai — savo pacientus, šie patikėjo jam savo gyvybes ir kai kurie jas prarado. Nepadarykite tos pačios klaidos — nesusižavėkite charizmatišku elgesiu ir rimta išvaizda. Už patrauklios išorės slepiasi itin sadistiškas psichopatas. Blankentalis patiria susijaudinimą matydamas atvertą žmogaus kūną. Jis — ne koks išdykęs sukčius, apgaule gavęs gydytojo diplomą ir vedžiojęs už nosies savo viršininkus. Blankentalis perpjauna aukas dėl savo malonumo, kartais be narcozės, vien tam, kad pasimėgautų žiūrėdamas į jų vidurius.“

Ji vėl suriko. Šį kartą ne iš skausmo, nors klausydamosi paskutinių diktorius žodžių žaizdoje dar stipriau pajuto pulsuojantį tempimą. Dabar krūptelėjo iš siaubo, nes durys jai iš kairės, už kurių ką tik pasigirdo bildėjimas, prasivėrė ir į kambarį plūstelėjo dušo žele kvepiantis drėgno šilto oro gūsis.

O kartu su juo pasirodė ir šešėlis, sunkiai įžiūrimas melsovoje televizoriaus šviesoje. Tuo metu inspektorius Štoja pasakojė toliau:

„Vakar Blankentalis, įtarus insultą, buvo paguldytas į kalėjimo ligoninę, nors mes manome, kad jis simuliuo simptomus ir iš tikrųjų yra visiškai sveikas. Klinikoje jam pavyko įveikti sargybinius ir jį prižiūrėjusių gydytojų.“

Jis įsilaužė į spintelę su medikų drabužiais ir vėl persirengė chirurgu. Ne-trukus atskirai papasakosiu apie pabėgimo aplinkybes. Šiaip ar taip, tai pa-tvirtina, koks aukštas tikroja to žodžio prasme yra *žudikiškas* jo intelektas.“

Tą akimirką jai paaiškėjo, kas buvo tas šešėlis, kartu su drė-gno oro gūsiu išėjęs iš vonios tiesiai prie jos lovos. Ką tik duše išsimaudžiusį vyrą, klubus apsvyniojusį paklode, būtų galima įsivaizduoti jūrinėje jachtoje, jeigu jis stovėtų priešais ją ne pus-nuogis, o su buriavimo drabužiais.

„Deja, turiu jus informuoti, kad pabėgdamas Chirurgas dar vieną...“

Vyras pritildė televizorių viduryje policijos pareigūno sa-kinio.

— Kas jūs? — paklausė ji, nors ką tik per televizorių girdė-jo kelis kartus iš eilės kartojamą pavardę.

Jos balsas skambėjo kaip gergždžiantis šnabždesys. Pajuto, kaip išsiplečia šnervės ir padidėja visų kūno raumenų įtampa. Drebulys.

Tipiški baimės signalai, — nevalingai pagalvojo. Nulemti evoliucijos, kaip ir drėkstantys delnai, kurie akmens amžiaus žmonėms bėgant padėdavo geriau įsitverti į uolas bei medžius. *Tvirčiau įsikibti. Dėl to mes ir dabar versdami lapus sudrėkiname pirštą*, — girdėjo aiškinant savo vidinį balsą.

Tuo metu vyras kambaryje aiškiai ir garsiai pasakė:

— Mano pavardė — Lucas Blankentalis. Puiku, kad paga-liau atsibudote. Galėsime tuojau pat pradėti, ponio Herbst.